

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 9. Satisfit præcipuis Thomistarum obiectionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

alterius presentia, seu coexistentia inter ipsam cognitionem & obiectum. Ergo diffinitio allatum à Caetano nihil illi prodest ad vitandum incommo- dum quod deduximus: nempe quòd Angeli potuerunt naturaliter præscire futura libera, si ipsa semper sunt realiter presentia ipsorum durationi, vtpotè indiuisibili.

SECTIO IX.

Satisfit præcipuis Thomistarum obiectiõibus.

81. **O**bjiciunt primò aliqua testimonia D. Thomæ, quorum præcipua hæc sunt: quæst. 14. a. 9. in corp. sic ait: *Cum Dei cognitio mensuretur æternitate, quæ est tota simul, & omne tempus comprehendit: fertur in totum tempus, & in omnia quæ sunt in tempore, sicut obiecta sibi presentialiter subiecta.* Et a. 13. in corp. sic habet. *Omnia quæ sunt in tempore, sunt in Deo presentia ab æterno, non solum quatenus veritatis rationes habet apud se presentes: sed quia eius intuitus fertur ad æterno super omnia prout sunt in sua presentialitate.* Et in solutione secundi argum. *Res contingens inquit, subest diuine scientiæ prout est in sua presentialitate.* Notant autem S. Thomam non loqui de presentialitate obiectiua, quæ est denominatio extrinseca, sumpta ex cognitione ipsa. Alioquin enim S. Doctor peteret principium, probaretque Deum cognoscere futura, quia cognoscit futura. Nam futura esse illi ab æterno presentia obiectiue, nihil est aliud, quàm futura ab ipso cognosci ab æterno.

82. **R**espondeo, verum D. Thomæ sensum illum esse quem alibi diximus. Nimirum futura, eo ipso quòd aliquàdo existunt, sunt quæ tunc realiter æternitati eius presentia, tam esse proportionata intellectui diuino, vt ab ipso videantur ab æterno; quàm sunt nobis proportionata ea quæ nobis coexistunt, & realiter nobis obiectantur, vt ea tunc intueamur: quia diuino intellectui nihil virtutis intelligendi accedit in tempore, sed ratione suæ æternitatis habet ab æterno tantum virtutis ad cognoscenda futura priusquam existant, quantum habet eo tempore quo existunt. Nemo autem dubitat, tunc à Deo videri. Habet denique tantam intelligendi vim, sicut iorem, quàm sit illa, quæ de nouo accedit Angelis vel hominibus, per adiunctionem obiectorum realiter existentium, & ad sui cognitionem aliquo modo concurrentium. Loquitur itaque S. Thomas de presentialitate, non obiectiua in actu secundo, quæ est denominatio extrinseca, sumpta à cognitione temporaria formâ denominante: sed de presentialitate reali, vel obiectiua solum in actu primo: quatenus presentia realis obiectiua futurorum, quamuis temporanea, est Deo sufficiens, ratione suæ æternitatis, satisque proportionata, vt ab ipso cognosci possint perfectissimè ab æterno, perinde ac si ab æterno essent illi realiter presentia.

83. **R**espondeo secundo, contrariam expositionem Thomistarum recentiorum de presentia reali futurorum ab æterno, esse contra antiquissimos Thomistas contemporaneos D. Thomæ, vel eius ætati vicinos. Nam Egidius Romanus, qui fuit auditor D. Thomæ, eiusque doctrinæ propugnator eximus, in opusculo contra corrupto-rem doctrinæ S. Thomæ a. 3. sic ait, circa de- u citatum in obiectiõne ex a. 13. q. 14. *Ex his patet quòd D. Thomas non intendebat, prout isti illi falso imponunt, quòd omnia quæ sibi inuicem succedunt in tempore, in natura propria coexistant in æternitate, licet eorum presentiam æternaliter insueatur Deus, & sic omnia illi dicantur presentia.* Et Heruæus, qui non multò post mortem D. Thomæ, quinquaginta circiter post anni, doctrinam eius contra Henricum Gandauentem, & Durandum, defendendam suscepit, sic scribit iuxta illius sententiam in 1. dist. 38. q. 5. *Quantum ad tertium? Dupliciter intelligi potest aliquid esse præsens Deo: v. g. modo per existentiam realem in suo esse: & sic non coexistunt res aliæ à Deo, ipsi Deo ab æterno. Aliò modò possunt dici res presentes Deo vt intuiti, sive per intuitionem: & sic omnia futura sunt Deo presentia, non solum quantum ad suas rationes quidditatuas, sed etiam quantum ad suas existentiâs actuales, secundum intuitionem. Atque hunc esse verum D. Thomæ sensum testatur Syluester, insignis Thomista, Caietani contemporaneus in Conclato Doctrinæ S. Thomæ p. 5. q. 14. a. 16. vbi exponens verba S. Doctoris in obiectiõne allata ex a. 13. sic ait. *Sensus D. Thomæ planissimus & apertus est ille, quem romanus expressit in eadem post: Istud dictum (S. Thomæ artic. illo 3.) fuit occasio errandi, & putandi quòd D. Thomas intelligat presentiam in esse reali (ab æterno) quòd non est verum, sed vult dicere, quòd Deus non solum habet presentes rationes futurorum, quæ representant eorum quidditates, sed etiam per illas fertur supra presentiales & existentias. Quia hic sensus est necessarius, cuius autem est inexcogitabilis, quem nullus Thomistarum, præter unum, ausus est affirmare: quia ex illo videtur sequi aliquid contra fidem, hoc est, creaturas fuisse ab æterno.* Hucusque Syluester, qui per illum vnum, intelligit Caietani, qui sensum illum, quem antea sub dubio tantum & cum formidine proposuerat Capreolus in 1. dist. 36. quæst. 1. a. 2. velut notam lucem de celo sibi affulgentem secutus est, loco supra citato. Sed non bene probauit spiritus si ex Deo sint: Interdum autem mali se transformant in Angelos lucis. Neque bene consuluit doctrinæ S. Thomæ cum impetit illi sententiam, vel ipsius Syluestri, Magistri sacri Palatii, & Censoris Pontificij, iudicio erroneam, fideique aduersam.*

84. **O**bjiciunt secundo illud Augustini lib. 2. ad Simplicianum, q. 2. *Res Deo non sunt futura sed presentia, cum Deus omnia tempora*

83.

Egid.

Heruæus

Syluest.

Capreol.

84.

August. lib. 2. ad Simplicianum, q. 2.

*Quid sit
presentia,
nisi scilicet
futurorum
quid autem
est futurum
Deo, qui
omnia su-
pergreditur
tempora?*

excedat. Et hb. de cognitione verae vitae, c. 31. *Nihil praeteriti ei decedit, nihil futuri accedit: sed quicquid est, vel fuit, vel erit, totum sibi praesens adest.* Et Gregor. Mag. in illud Iob. 14. *Numerus mensuram eius apud te est.* Apud Deum, inquit, etiam labentia stant. Propter quod Ioh. 20. Moral. c. 23. alias 24. ait, Deum nequaquam futurum praevidere, sed potius praesens videre, nimis quia, ut dicitur Ecclesiastici 3. *Opera omnis carnis coram illo sunt a saeculo, & in saeculum.* Et ut ait S. Isidorus lib. 1. de summo bono cap. 8. *In Deo nec praeteritum, nec futurum cernitur: sed omnia praesentia in Deo discuntur, quia aeternitate sua cuncta complectitur.*

Isidor.

85.

*Patres non
docent
creaturas
esse Deo
praesentem
ab aeterno.*

Gregor.

August.

Ad primum Respondeo sensum D. Augustini esse, quod Deo secundum suam aeternitatem aequatè sumptam, quoad totam existentiam virtualem infinitam, quae omnia tempora finita complectitur & excedit, res temporaneae non sint futura tantum, sed pure & praecise: sed praesentes etiam sint pro aliqua parte virtuali illius infinitae durationis, quae illis coexistit. Itemque est sensus Isidori ultimo loco citati. Eodemque modo Gregorius 20. Moral. cap. 23. ait, Deum nihil futurum praevidere respectu totius aeternitatis aequatè sumptae, & quod non sit aliquando illi praesens, atque ut tale videatur a Deo: adeoque nequaquam pure futurum praevidet: sed potius praesens, id est, aliquando sibi coexistens, videt. Alia loca Scripturae & Patrum, citata in objectione, intelligi facile possunt de praesentia obiectiva, id est, in cognitione, cui omnia simul obijciuntur, & perpetuo in ea permanent. Alienum vero esse a mente Patrum dicere, creaturas fuisse realiter Deo praesentes ab aeterno in propria natura, patet ex illis ipsis qui citantur ab Aduersarijs. Augustinus enim lib. 6. de Genesi ad litteram cap. 28. sic habet: *Res antequam fierent, erant & non erant. Erant in Dei scientia: non erant in propria natura.* Gregorius vero locis citatis ait, ideo res esse in aeternitate, quia videntur, id est, dici esse obiectivè ab aeterno, quia ab aeterno obijciuntur divinae cognitioni. Et Isidorus cap. cit. Si semper, inquit, aliqua essent cum Deo tempora, non esset tempus, sed esset aeternitas: nec mutarentur tempora, sed starent. Idem a sensu Scripturae alienum esse patet ex locis cit. numero 62.

86.

Obijciunt tertio has rationes. Primum, Deus ab aeterno habet intuitum cognitionem omnium futurorum contingentium: ergo sunt illi realiter praesentia in aeternitate: quia intuitio est cognitio rei praesentis, prout praesens est secundum propriam existentiam. Secundò, vel duo successivè futura, puta Abraham & Moyses, coexistunt Deo in eodem nunc aeternitatis, vel non. Si primum: ergo existunt quandiu est idem nunc aeternitatis. Est autem illud quandiu Deus existit;

adeoque est ab aeterno. Si secundum, ergo datur successio in aeternitate, & futurum, ac praeteritum. Alias plures congerit & soluit Hieronymus, Faustus ad quaest. 14. a. 13. dub. 8. numero 71. & sequentibus, quas puto leniores esse, aut ex dictis facile solvi posse.

Ad primum Respondeo negando consequentiam. Ad cuius probationem dico intuitionem esse cognitionem rei prout praesens est secundum propriam existentiam, clarè in seipsa perceptam, ut actu exhibitam & cognitioni obversantem, pro eò tempore quò verè existit: quo pacto Dei cognitio fertur ab aeterno in res temporaneas, intuendo illas ut existentes pro eo tempore quo actu sunt. Sed non sicut intuitio est aeterna: sic & rerum temporanearum existentia aeterna est.

Ad secundum Respondeo Abraham & Moysen coexistere Deo in eodem nunc aeternitatis, non adaequatè sumpto secundum totam virtualem amplitudinem, quae diffunditur in finem, & aequivaleret infinitis temporibus: sed inadaequatè secundum aliquam veluti partem virtualem illius amplitudinis. Sicut autem aeternitas complectitur virtualiter & aequivalenter in sua simplicitate omnia tempora, praesens, praeteritum, & futurum: ita sicut formali & intrinsecè successione, apta est responderè modò Abraham nunc existenti, postea Moysi post futuro, & alijs succedentibus. Quemadmodum per immensitatem, quae est aequè simplex & indivisibilis realiter, respondet intimè Angelis & Beatis in caelo, hominibus in terra, daemonibus in inferis, & alijs quibusque rebus in proprijs locis. Nego itaque dari propterea successione, & futurum, ac praeteritum, in ipsa aeternitate. Sed solum datur idem nunc indistinctibile aeternitatis, quod quia semper permanet, aptum est responderè rebus omnibus successivè existentibus, modò Abraham, modò Moysi, & alijs deinceps: ut rupes eadem immota respondet fluminis partibus successivè labentibus, & rupem alluentibus.

SECTIO X.

Quomodo Deus cognoscat futura libera conditionata: & speciatim utrum cognoscantur in decretis divinae voluntatis?

87. Hucusque de futuris absque conditione de hypotheticis dicendum est. Deum similiter ea cognoscere in seipsis immediatè, eo ipso quòd futura essent, si tantis conditio poneretur; quòdque altera pars contradictionis est vera; Si Petrus v. g. poneretur in his circumstantijs, peccaret vel non peccaret; & haec esse ex parte obiecti